

Asia

Komission ehdotus neuvoston asetukseksi unionin yleisen talousarvion toteuttamiseen ja rahoitukseen vuonna 2019 liittyvistä toimenpiteistä ottaen huomioon Yhdistyneen kuningaskunnan eroaminen unionista

Kokous

U/E/UTP-tunnus

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Komissio antoi 30.1.2019 asetusehdotuksen unionin yleisen talousarvion toteuttamiseen ja rahoitukseen vuonna 2019 liittyvistä toimenpiteistä ottaen huomioon Yhdistyneen kuningaskunnan eroaminen unionista (COM (2019) 64 final). Asetusehdotus on osa varautumista Yhdistyneen kuningaskunnan eroon ilman erosopimusta.

Asetusehdotusta käsiteltiin ensimmäisen kerran 1.2.2019 pidetyssä Art. 50 –työryhmän kokouksessa. Sitä käsitellään seuraavan kerran 11.2.2019 Art. 50 –työryhmässä. Asetusehdotuksen jatkokäsittelystä ei ole tarkempaa tietoa.

Suomen kanta

Suomi pitäisi parhaimpana vaihtoehtona sitä, että EU27:n ja Yhdistyneen kuningaskunnan hallituksen neuvottelema erosopimus astuisi voimaan Yhdistyneen kuningaskunnan erotessa Euroopan unionista.

Suomi voi tukea komission pyrkimyksiä varmistaa Yhdistyneen kuningaskunnan osallistuminen EU:n vuoden 2019 talousarvion toteuttamiseen ja rahoitukseen, mikäli erosopimus ei astuisi voimaan. Asetusehdotuksella komissio tähtää tällaiseen ratkaisuun.

Asetusehdotuksen yksityiskohtainen tarkastelu on vielä kesken ja sen myötä voi nousta esille yksityiskohtia, jotka voisivat vaatia tarkistuksia asetusehdotukseen.

Pääasiallinen sisältö

Komissio perustelee ehdotustaan seuraavasti.

Siitä lähtien, kun Yhdistynyt kuningaskunta (jäljempänä UK) jätti eroilmoituksensa, Euroopan unioni on jatkuvasti todennut, että unionin ja UK:n olisi kunnioitettava velvollisuuksiaan, jotka johtuvat UK:n koko jäsenyysajasta unionissa. Tästä periaatteesta muistutettiin Eurooppa-neuvoston päätelmissä 29. huhtikuuta 2017, ja se otettiin huomioon 14. marraskuuta 2018 hyväksytyssä 27 jäsenvaltion ja UK:n hallituksen erosopimusluonnoksen johdannossa. Jos erosopimusta ei ole eroamispäivänä, se ei vaikuta kyseiseen johtavaan periaatteeseen.

Skenaario, jossa ero tapahtuu ilman sopimusta, jättää unionin ja UK:n talousarviosuhteet ilman sovittuja oikeudellisia järjestelyjä siihen saakka, kunnes sopimukseen myöhemmin päästään. Kyseinen oikeudellinen tyhjiö aiheuttaisi huomattavaa epävarmuutta ja vaikeuttaisi unionin talousarvion toteuttamista, aiheuttaisi vaikeuksia kaikille UK:n tuensaajille ja joissain tapauksissa myös muiden jäsenvaltioiden tuensaajille. Tässä ehdotuksessa esitetään varautumistoimenpiteet kyseisen tilanteen varalta komission kokonaislähestymistavan mukaisesti.

Eron jälkeen UK ei ole enää Euroopan unionin jäsen eikä perussopimuksia ja johdettua oikeutta sovelleta UK:aan. UK tai UK:aan sijoittautuneet yhteisöt eivät enää saa rahoitusta unionin ohjelmista, ellei EU:n meno-ohjelmia koskeviin säädöksiin sisällytetä kolmansien maiden osallistumista koskevia säännöksiä.

Ehdotuksen tarkoituksena on välttää tai ainakin minimoida EU:n meno-ohjelmien ja muiden toimien tuensaajiin kohdistuvat tarpeettomat häiriöt eroajankohtana, ja tällä odotetaan myös helpotettavan taloudellisen ratkaisun saavuttamista unionin ja UK:n välillä.

Ehdotettu varautumiskehys antaa mahdollisuuden säilyttää UK:n ja UK:n yhteisöjen kelpoisuus saada unionin rahoitusta ennen eroamispäivää tehtyjen oikeudellisten sitoumuksien nojalla eroamispäivän jälkeen ja rajatuksi ajaksi (31. joulukuuta 2019) saakka.

Edellytyksenä tälle on, että UK tekee kirjallisen sitoumuksen ja jatkaa vuoden 2019 talousarvion rahoittamista tämän ehdotuksen ehtojen mukaisesti. Lisäksi UK:n olisi sitouduttava kirjallisesti hyväksymään valvontatoimet ja tarkastukset, jotka kattavat ohjelmien tai toimien toteuttamisen koko keston. Unionin taloudelliset edut suojataan näillä ehdoilla.

UK ja UK:n yhteisöt sekä niiden muiden jäsenvaltioiden yhteisöt, joiden tukikelpoisuuteen Yhdistyneen kuningaskunnan ero vaikuttaa, hyötyvät edelleen unionin talousarviosta tämän ehdotuksen ehtojen mukaisesti. Tämä vähentäisi eron häiriövaikutusta olemassa oleviin sopimuksiin ja päätöksiin. Näin on mahdollista toteuttaa asianmukaisesti talousarvio, joka liittyy ennen eroamispäivää UK:n tai UK:n yhteisöjen kanssa allekirjoitettuihin tai hyväksyttyihin oikeudellisiin sitoumuksiin.

Koska UK lisäksi rahoittaisi koko vuoden 2019 talousarvion ja sen tavoitteen mukaisesti, joka koskee vuosien 2014–2020 monivuotisen rahoituskehysten täysimääräistä täytäntöönpanoa, josta päätettiin UK:n ollessa unionin jäsen, UK ja UK:n yhteisöt ovat osallistumiskelpoisia vuonna 2019 ottaen huomioon mahdollisten ehdotuspyyntöjen, tarjouskilpailujen, kilpailujen tai muun sellaisen menettelyn edellytykset, joka saattaa johtaa rahoitukseen unionin talousarviosta. Tätä ei sovellettaisi tapauksissa, joissa on turvallisuuteen liittyviä rajoituksia, ja toimissa, jotka koskevat Euroopan investointipankkia tai Euroopan investointirahastoa.

Ehdotettu varautumiskehys mahdollistaisi myös sellaisten toimien rahoituksen, joissa jäsenvaltiot ja jäsenvaltioiden yhteisöt ovat tuensaajia ja joissa tukikelpoisuus kytkeytyy siihen, että UK on jäsenvaltio, edellyttäen, että kyseiset toimet toteutetaan ennen eroamispäivää allekirjoitettujen tai hyväksyttyjen oikeudellisten sitoumusten nojalla.

Tätä UK:n ja UK:n yhteisöjen tukikelpoisuutta alettaisiin soveltaa vasta, kun tässä ehdotuksessa säädetyt edellytykset, kuten se, että UK on suorittanut ensimmäisen maksunsa EU:n talousarvioon sen eron jälkeisen ajanjakson osalta, on täytetty. Varautumiskehysten, joka mahdollistaa UK:n ja UK:n yhteisöjen tukikelpoisuuden, soveltaminen lakkaisi, jos Yhdistynyt kuningaskunta lopettaa maksut tai valvontatoimien ja tarkastusten aikana havaitaan huomattavia puutteita.

Tämä ehdotus ei vaikuta UK:n kanssa neuvoteltavaan sopimukseen taloudellisesta ratkaisusta, joka koskee kaikkia keskinäisiä velvollisuuksia.

Asetusehdotuksen pääkohdat ovat seuraavat:

Artiklan 1 mukaan asetuksella säädettäisiin unionin yleisen talousarvion toteuttamista ja rahoitusta koskevista säännöistä UK:n eroamisen vuoksi sekä sellaisia suoraan, välillisesti tai yhteistyössä hallinnoitavia toimia koskevista säännöistä, joita koskeva tukikelpoisuus täyttyy UK:n unionin jäsenyyden kautta päivänä, jona perussopimuksia lakataan soveltamasta UK:aan ja UK:ssa, jäljempänä 'eroamispäivä'. Artiklan 2 kohdassa poissuljettaisiin kaksi asetusta (Erasmus+ ja PEACE IV).

Artiklan 2 (1) nojalla, kun UK tai UK:aan sijoittautunut henkilö tai yhteisö saisi unionin rahoitusta suoraan, välillisesti tai yhteistyössä hallinnoitavan toimen puitteissa ennen eroamispäivää allekirjoitettujen tai hyväksyttyjen oikeudellisten sitoumusten mukaisesti ja kyseisen toimen mukainen tukikelpoisuus riippuisi UK:n jäsenyydestä unionissa, ne olisivat edelleen tukikelpoisia vuonna 2019 eroamispäivän jälkeen, jos seuraavat edellytykset täyttyisivät:

- (a) UK on vahvistanut komissiolle kirjallisesti viimeistään 18.4.2019 osallistuvansa edelleen vuoden 2019 unionin talousarvion rahoitukseen;
- (b) UK on maksanut viimeistään 30.4.2019 komission määräämälle tilille ensimmäisen maksun;
- (c) UK on vahvistanut kirjallisesti komissiolle viimeistään 18.4.2019 sitoutuvansa hyväksymään edelleen valvontatoimet ja tarkastukset, jotka kattavat ohjelmien ja toimien koko kauden sovellettavien sääntöjen mukaisesti
- (d) komissio on hyväksynyt päätöksen siitä, että edellä mainitut edellytykset ovat tähtyneet.

Kohdassa on tarkempia säännöksiä edellä mainituista asioista. Tulot olisivat talousarvion muita tuloja. Kohdassa todetaan myös, että (c) –kohdan sitoumus käsittäisi erityisesti unionin taloudellisten etujen suojelua koskevan yhteistyön sekä komission, tilintarkastustuomioistuimen ja Euroopan petostorjuntaviraston oikeuksien hyväksymisen siltä osin kuin on kyse niiden pääsystä unionin rahoitusosuuksiin liittyviin tietoihin ja asiakirjoihin sekä valvontatoimien ja tarkastusten suorittamisesta.

Artiklan 2 (2) mukaan komissio tekisi päätöksen, täyttyisivätkö 1 kohdan alakohtien (a), (b) ja (c) edellytykset.

Artiklan 2 (3) nojalla komissiolle siirrettäisiin valta antaa delegoituja säädöksiä 1 kohdan alakohtien määräaikojen pidentämisestä. Delegoituihin säädöksiin sovellettaisiin 8 artiklassa säädettyä menettelyä, kun tämä olisi tarpeen erittäin kiireellisessä tapauksessa, joka liittyisi unionin vuoden 2019 talousarvion toteuttamiseen ja rahoitukseen kohdistuvaan vakavaan häiriön vaaraan.

Artiklan 3 (1) mukaan UK:n ja UK:aan sijoittautuneiden henkilöiden ja yhteisöjen 2 artiklan mukainen tukikelpoisuus jatkuisi vuonna 2019, jos seuraavat edellytykset täyttyisivät:

- (a) UK on suorittanut kuukausierät komission määräämälle tilille aina elokuuhun 2019 saakka;
- (b) UK on maksanut jäljellä olevat kuukausierät komission määräämälle tilille syyskuun 2019 ensimmäisenä työpäivänä, ellei komissio ilmoita UK:lle tätä maksua koskevasta toisenlaisesta maksuaikataulusta.

(c) merkittäviä puutteita ei ole havaittu valvontatoimien ja tarkastusten suorittamisen aikana.

Artiklan 3 (2) mukaan, jos yksi tai useampi edellä mainituista ehdoista ei täytyisi, komissio tekisi tätä koskevan päätöksen. Päätös julkaistaisiin Euroopan unionin virallisessa lehdessä. Päätöksen voimaantulopäivästä alkaen 2, 3(1), 4 ja 5 artiklaa ei enää sovellettaisi.

Artiklan 3 (3) nojalla komissiolle siirrettäisiin valta antaa delegoituja säädöksiä toisenlaisesta maksuaikataulusta. Kohta sisältää myös säännökset artiklan 8 kiireellisen menettelyn soveltamisesta.

Artiklassa 4 olisi säännökset ehdotuspyyntöihin yms. osallistumisesta. Edellä 2 (1)(d) artiklan mukaisen päätöksen voimaantulopäivästä alkaen ja jollei 3 (2) artiklassa tarkoitettua päätöstä olisi tullut voimaan, UK tai UK:aan sijoittautuneet henkilöt tai yhteisöt voisivat osallistua ehdotuspyyntöihin, tarjouskilpailuihin, kilpailuihin ja muuhun sellaiseen menettelyyn, joka saattaisi johtaa rahoitukseen unionin talousarviosta, samassa määrin kuin jäsenvaltiot ja jäsenvaltioissa olevat henkilöt ja yhteisöt, sekä saada unionin rahoitusta. Poikkeuksen tekisivät kuitenkin tilanteet, joissa osallistuminen olisi rajoitettu jäsenvaltioihin ja jäsenvaltioihin sijoittautuneisiin henkilöihin ja yhteisöihin turvallisuussyistä sekä toimet, joihin Euroopan investointipankki tai Euroopan investointirahasto osallistuisi.

Artiklassa 5 säädettäisiin siitä, että UK:a kohdeltaisiin jäsenvaltiona asetuksessa säädettyjen tiettyjen sääntöjen soveltamiseksi asetuksessa säädettyjen edellytysten täytyessä. UK tai sen edustajat eivät kuitenkaan saisi osallistua mihinkään komiteaan, joka perussäädöksen nojalla avustaa hallinnoinnissa, tai asiantuntijaryhmiin tai muihin elimiin, jotka antavat ohjelmiin tai toimiin liittyviä neuvoja poikkeuksena kuitenkin tiettyihin yhteistyössä hallinnoituihin ohjelmiin liittyvät komiteat.

Artiklassa 6 säädettäisiin UK:aan liittyvien toimien tukikelpoisuudesta, kun jäsenvaltiot tai jäsenvaltioihin sijoittautuneet henkilöt tai yhteisöt saavat unionin varoja. Suoraan, välillisesti ja yhteistyössä hallinnoidut toimet, joiden osalta jäsenvaltiot tai jäsenvaltioihin sijoittautuneet henkilöt tai yhteisöt saisivat unionin rahoitusta ennen eroamispäivää allekirjoitettujen tai hyväksyttyjen oikeudellisten sitoumusten nojalla ja joiden osalta tukikelpoisuus täytyisi UK:n unionin jäsenyyden kautta eroamispäivänä, olisivat tukikelpoisia vuonna 2019 eroamispäivästä lukien. Artiklassa olisi myös eri jäsenvaltioista olevien osallistujien konsortiota koskeva säännös samoin kuin valvontatoimien ja tarkastusten arviointia koskeva säännös.

Artiklassa 7 säädettäisiin siirretyn säädösvallan käyttämisestä. Komissiolle siirrettäisiin asetuksen voimaantulopäivästä määräämättömäksi ajaksi 2 ja 3 artiklassa tarkoitettu valta antaa delegoituja säädöksiä. Artiklassa olisi myös säännökset menettelytavoista, joilla Euroopan parlamentti tai neuvosto voisivat peruuttaa säädösvallan siirron, sekä menettelytavoista, joita komission tulisi noudattaa antaessaan delegoidun säädöksen, samoin kuin delegoidun säädöksen voimaantulosta.

Artiklassa 8 olisi säännökset delegoitujen säädösten kiireellisestä voimaantulomenettelystä.

Artiklan 9 mukaan asetus tulisi voimaan seuraavana päivänä, kun se on julkaistu Euroopan unionin virallisessa lehdessä. Sitä sovellettaisiin sitä seuraavasta päivästä, jona perustamissopimuksia lakataan soveltamasta UK:an ja UK:ssa.

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

Asetuksen oikeusperusta olisi SEUT 352 artikla ja Euratom-sopimus 203 artikla.

SEUT 352 (1) artiklan mukaan, jos jokin unionin toimi osoittautuu perussopimuksissa asetetun tavoitteen saavuttamiseksi tarpeelliseksi perussopimuksissa määritellyillä politiikan aloilla eikä niissä ole määräyksiä tähän tarvittavista valtuuksista, neuvosto antaa aiheelliset säännökset yksimielisesti komission ehdotuksesta ja Euroopan parlamentin hyväksynnän saatuaan. Kun neuvosto antaa kyseiset säännökset erityistä lainsäätämisjärjestystä noudattaen, se tekee ratkaisunsa samoin yksimielisesti komission ehdotuksesta ja Euroopan parlamentin hyväksynnän saatuaan.

Komissio perustelee ehdottamaansa oikeusperustaa seuraavasti. Ehdotettu asetusta on toimenpide, joka mahdollistaa jäsenvaltion eron jälkeisen siirtymäajan unionin talousarvioon sisältyvien toimien rahoituksen ja täytäntöönpanon osalta tilanteessa, jossa kyseisen valtion kanssa ei ole tehty sopimusta. Kyseinen toimenpide on tarpeen, jotta voidaan toteuttaa unionin talousarvio kuluvana varainhoitovuonna (2019), mahdollistaa maksujen vastaanottaminen eroavalta jäsenvaltiolta sekä tarjota ratkaisu käynnissä oleviin toimiin, jotka rahoitetaan UK:n ja UK:n tuensaajien osalta unionin talousarviosta, ja uusiin toimiin, joita voidaan perustella UK:n maksuosuudella vuoden 2019 talousarvioon. Perussopimuksissa unionille ei määrätä tarvittavia valtuuksia tällaisten siirtymätoimenpiteiden toteuttamiseksi, minkä vuoksi asianmukainen oikeusperusta on Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 352 artikla ja Euratomin perustamissopimuksen 203 artikla.

Unionin budjettivallan käyttäjä on hyväksynyt unionin vuoden 2019 talousarvion, jolla rahoitetaan vuosien 2014–2020 monivuotisen rahoituskehiksen mukaisia toimia ja meno-ohjelmia, sellaisina kuin unionin lainsäätäjä on ne hyväksynyt. Ehdotetun toimen tavoitteet voidaan näin ollen saavuttaa ainoastaan unionin tasolla toteutettavalla toimenpiteellä.

Asetuksella komissio oikeutettaisiin antamaan delegoituja säädöksiä.

Käsittely Euroopan parlamentissa

Muistiota laadittaessa ei ole tarkemmin tiedossa asian käsittely Euroopan parlamentissa.

Kansallinen valmistelu

EU34-jaoston kirjallinen menettely 7-8.2.2019

Eduskuntakäsittely

Asian kiireellisen käsittelyn vuoksi eduskuntaa informoidaan asetusehdotuksesta tällä E-kirjeellä.

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

Asetus olisi kaikilta osin velvoittava ja sitä sovellettaisiin sellaisenaan kaikissa jäsenvaltioissa. Asetusehdotuksen soveltamisala koskee unionin vuoden 2019 yleistä talousarviota. Sen ei arvioida vaikuttavan kansalliseen lainsäädäntöön.

Taloudelliset vaikutukset

Komission esityksen mukaan asetuksella ei olisi budjettivaikutuksia vuoden 2019 unionin talousarvioon.

EU:n vuoden 2019 yleinen talousarvio on hyväksytty siitä lähtökohdasta, että erosopimusluonnoksen mukaisesti UK osallistuisi vuoden 2019 talousarvion toimeenpanoon ja rahoitukseen.

Asetuksella ei arvioida olevan välittömiä vaikutuksia Suomen kansalliseen talousarvioon.

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

-

Asiakirjat

Komission asetusehdotus 30.1.2019 COM(2019) 64 final

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

Seija Kivinen, valtiovarainministeriö, seija.kivinen@vm.fi, 040-7346950

EUTORI-tunnus

EU/2019/0400

Liitteet

Viite

Asiasanat
Hoitaa

Tiedoksi
